

Слово авторки

У цьому художньому творі досліджуються темні теми, тому я вирішила надати деякі вказівки щодо його змісту. Якщо ви наважитесь продовжити, будь ласка, читайте зі співчуттям до себе.

«Темна освіта» містить зображення:

- ~ недоречних стосунків між викладачами і студентами;
- ~ токсичного академічного середовища;
- ~ крові, сцен насильства, убивств;
- ~ сексуальних сцен, зокрема публічного сексу;
- ~ сексуальних збочень — узгоджених і спонтанних;
- ~ вживання алкоголю й наркотиків;
- ~ куріння.

Роман також містить згадки про:

- ~ расистську політику;
- ~ гомофобію;
- ~ релігійну дискримінацію жінок.

РОЗДІЛ 1

Лора

7 вересня 1968 року

Массачусетс зустрів розмаїттям осінніх барв. Відтінки золота, вохри й руди стрітили на виході з аеропорту, коли я завантажувала дві валізи в автомобіль, що мав відвезти мене в серце штату до наступних чотирьох років мого життя. Міссісіпі ж, укритий іспанським мохом та обважнілими деревами магнолій, був царством зелені. До тієї першої осені в Новій Англії я навіть не усвідомлювала, яке багатство кольорів приховує в собі природа.

Утім, незважаючи на красу Массачусетсу, спогади про Міссісіпі каменем лягли мені на душу. Бракувало електричного дзижчання цикад, задушливих сутінків, неквапливих і невимушених привітань між незнайомцями на вулиці. Я сумувала за тим, як щоранку сиділа в скрипучому, хиткому кріслі-гойдалці на веранді, читаючи уривки з газет і попиваючи каву. Бракувало всамітнення на горіщі в нашому фермерському будинку

й того, як літні грози били в шибки мого вікна. Бракувало навіть моєї нудної старої вчительки і її вправ із французької та латини, а також відчуття мовчазної згуртованості з іншими дівчатами в школі, які наполегливо працювали над своїми перекладами в класі.

Найдужче я сумувала за батьком — за його дзвінким сміхом, гострим розумом і міцними обіймами, від яких ледь не перехоплювало подих. Батько завжди підтримував мій інтерес до письменництва, який яскраво палав у мені ще з юних років, іноді межуючи з одержимістю. Я була дуже щаслива годинами сидіти в кімнаті на самоті, читаючи твори Вістена Г'ю Одена й Ґертруди Стайн, занотовуючи в зошиті всілякі дурниці. Ніколи не вважала свої роботи достатньо сильними і тому не ділилася ними з іншими, але на вмовляння батька іноді давала йому читати невеликі уривки. Він казав, що в мене великий талант, який слід розвивати під керівництвом здібних викладачів.

Такі викладачі, зі слів батька, були в Сент-Перпетуї. Жіночий коледж «Сент-Перпетуя» іменували на честь святої Перпетуї, яку лагідно називають забутою молодшою сестрою Сімох сестер. Заклад заховався у віддаленому куточку штату, достатньо далеко від Бостона, тож їздити на вихідні до цього міста було б украй непрактично. Коледж мав єпископальну традицію, що мене цілком улаштувало. Хоча вдома я і заробила собі репутацію людини, яка при кожній нагоді ставить під сумнів слова священника, але повторювані релігійні молитви завжди заспокоювали мій тривожний темперамент. Більшу частину року після закінчення школи я присвятила читанню, письменництву, а також відвідуванню церкви й довгим прогулянкам у лісі за нашим будинком, однак, як

делікатно нагадував тато, мої інтелектуальні блукання не могли тривати вічно. Справді, навіть якби я дотрималася свого задуму стати парафіяльною священницею в маленькому містечку, мені однаково знадобився б диплом. Ба більше, вища освіта посприяла б розвитку мого інтелекту й надала б можливість бути в товаристві інших дівчат. Я потребувала такого спілкування, щоб остаточно не обернутися на відлюдькувату дивачку.

Ще до свого приїзду в Сент-Перпетуя я тисячу разів прокручувала в голові всі можливі непередбачувані сценарії — як гарні, так і погані. Уявляла собі нищівні поразки і стрімкий успіх, і все, що було між ними. Однак ніщо не змогло б підготувати мене до того, що чекало попереду.

Я повернула за обсажену деревами алею і в'їхала на територію університетського містечка. Спершу помітила каплицю, що гордо височіла на найвищому пагорбі, пронизуючи шпилем хмарне небо. Трохи далі розташовувалися навчальні корпуси, усі зроблені із сірого готичного каменю в принстонському стилі, з різьбленими дерев'яними дверима, що виходили на трав'янисте чотирикутне подвір'я. На галявині юрмилися дівчата. Багато з них — у зручних твідових спідницях нижче коліна й класичних туфлях «Мері Джейн», інші ж носили вузькі вкорочені штани й берети, а дехто — мініспідниці поверх яскравих колготок. Дівчата ходили щільними групами по три-чотири людини, лежали на животі та обідали з коричневих паперових пакетів, читаючи підручники; або крутили обручі навколо талії і реготали. Я навчалася в крихітній школі й ніколи не бачила стільки молоді в одному місці, ба більше, стількох дівчат мого віку.

Автомобіль, що забрав мене з аеропорту, об'їхав по двір'я, а тоді зупинився перед величною чотириповерховою будівлею з гаргуйлями на фасаді, що зловісно позирали навсібіч. Подякувавши водію і розрахувавшись, я опинилася на порозі гуртожитку з валізами в руках, а холодний вересневий вітер ворухив складки моєї картої спідниці. Це був один з моїх найулюбленіших предметів гардероба, що вдало підкреслювало талію і широкі стегна.

— Стережись! — гукнув хтось позаду.

Я розвернулася саме вчасно й ухилилася від фризбі, який з ляскотом відскочив від стіни гуртожитку. Симпатична біла дівчина міцної статури у светрі з логотипом спортивної команди підбігла до мене, її каштанові кучері весело підстрибували.

— Чудова реакція, — сказала вона, широко всміхаючись. На губах дівчини сяяв блиск кольору вишневого соку, а її шкіра рясніла веснянками. — Слухай, ти часом не Лора Шерідан?

— Так, це я, — відповіла я, ставлячи валізу, щоб привітатися. Вона стисла мою руку міцно, як справжня спортсменка.

— Мене звуть Мейзі Коен. Я чекала на тебе. Я — твоя наставниця.

За кожною першокурсницею «Сент-Перпетуя» закріплювала певну студентку випускного курсу, намагаючись таким чином розвивати культуру менторства. Кілька місяців тому я заповнила якусь анкету, що мала підібрати для мене відповідну старшокурсницю, і хоча я з недовірою ставилася до перспективи примусової дружби, однак щира привітність Мейзі мене заспокоїла.

— Приємно познайомитися, — сказала я, ніяково переминаючись із ноги на ногу.

Я не вирізнялася вмінням справляти перше враження й зазвичай ховалася за маскою холодної ввічливості, намагаючись приховати власне збентеження, що виникало від перспективи знайомства з новими людьми. Утім, здавалося, Мейзі це анітрохи не турбувало.

— Що ж, ходімо заселяти тебе. Це все, що ти взяла із собою?

Я знічено поглянула на свої дві валізи.

— Схоже, що так.

— Чудово, як на мене, — сказала Мейзі, підхоплюючи одну з моїх напхом напханих валіз так, ніби вона зовсім нічого не важила. — Менше тягати за собою. Ходімо. Ти в 412-й кімнаті. За вікном чудовий краєвид, до речі, тобі дуже пощастило.

Я рушила слідом за нею через вхідні двері, і ми піднялися сходами на четвертий поверх. Коридори були заставлені меблями й картонними коробками, усюди снували дівчата, перегукуючись у коридорі й підпираючи відчинені двері важкими підручниками. Із чиєїсь кімнати гучно лунала музика «Мотауну», а з іншої доносився густий аромат нагчампи. Широко всміхаючись, Мейзі плечем відчинила двері до моєї нової домівки.

Моєму батькові вдалося винайняти для мене окрему кімнату, за що я була йому дуже вдячна. З єдиного вікна кімнати, крізь гілки в'яза, відкривався чудовий краєвид на зелене подвір'я, що давав змогу споглядати, як на вулиці сновигали мої однокурсниці. Мейзі поставила мою валізу на пусте ліжко й допитливо роздивлялася мене, тримаючи руки на поясі.

— То ти аж із Міссісіпі?

— Саме так.

— Що ж, вітаю в Массачусетсі. Сама я народилася в Бостоні. Ти вже розібралася з розкладом? Якщо ні, можу із цим допомогти. Я приятелюю з методисткою.

— Не варто, — відповіла я, переплітаючи руки перед собою. Гадки не мала, куди їх подіти. — Я записана на всі основні курси, а також на поетичний семінар, що є частиною письменницької програми.

— А-а-а, — протягнула Мейзі. — Ти з групи Де Лафонтен.

— Так, здається, так звать викладачку, — обережно сказала я, не зовсім розуміючи її натяку. Це було типом для мене, оскільки я часто почувалася ніби осторонь розмов, навіть тих, у яких безпосередньо брала участь.

— Ти не чула пліток про неї?

Я чёмно похитала головою. Власне, я абсолютно не досліджувала програму, на яку вступала. Знала тільки, що письменницька програма «Сент-Перпетуї» добре зарекомендувала себе й що письменництво — єдине, що я могла б робити протягом чотирьох років поспіль.

— Це добре. Вона вимоглива, але неймовірно харизматична в аудиторії. От побачиш. Ти ж прийдеш сьогодні на ніч багаття, правда?

— Власне, я думала сьогодні раніше лягти.

— Та годі тобі, — сказала Мейзі, плескаючи мене по плечу, ніби ми вже були приятельками. — Ти не можеш пропустити ніч багаття! Це наш традиційний початок навчального року. Там будуть абсолютно всі, і всі захочуть познайомитися з тобою. Ти ж розумієш: усі хочуть дізнатися все про всіх перед початком за-

нять у понеділок. Повір мені, компанії тут формуються дуже швидко.

Цей ритуал «соціального зібрання» здавався мені справжнім жахіттям, але я все ж мимоволі кивнула, здебільшого тому що Мейзі не справляла враження людини, яку б задовільнила відповідь «ні».

— Чудово. Зайду по тебе рівно о восьмій і буду супроводжувати тебе, принаймні доки не освоїшся, що й до чого. Не хвилюйся, — підморгнула вона. — Я не кину тебе напризволяще з першої ж хвилини.

— Дякую, — ледве видавила слово я.

Але перш ніж я встигла ще якось заперечити, при дверях з'явилася струнка темношкіра дівчина. Вона мала приголомшливо розкішний вигляд, у приталених брюках і смугастій матросці; її темне волосся було вкладене в пишну зачіску в стилі Бріджит Бардо.

— Мейзі! Я обнишпорила все подвір'я в пошуках тебе. Команда сказала, що ти тут з першокурсницею. Привіт, новенька, — сказала вона достатньо приязно, а потім знову повернула увагу до Мейзі: — Слухай, ширяться чутки, що сусідка Шивон якимось чином дістала альбом Джімі Гендрікса — ти ж знаєш, її батько працює в музичній індустрії, — і, якщо я не послухаю його просто зараз, я помру.

— Еленоро, знайомся, це Лора; Лоро, це Еленора, — представила нас одна одній Мейзі. — Еленора також у письменницькій групі, імовірно, ви будете часто перетинатись.

— Мейзі, це питання життя і смерті, — серйозно заявила Еленора. Вона мала дещо пихатий вигляд, скидалася на дівчат, які захоплюються французьким експериментальним кіно, і це мимоволі привабило